

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 434/2023-47

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov 1/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Jurek, advokátska kancelária, s. r. o., Páričkova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní sp. zn. 15C/43/2018 a 2/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Jurek, advokátska kancelária, s. r. o., Páričkova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní sp. zn. 57C/7/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní sp. zn. 15C/43/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky 1 na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní sp. zn. 57C/7/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa 2 na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaniach sp. zn. B5-15C/43/2018 a sp. zn. B5-57C/7/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
4. Sťažovateľke 1 **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **3 000 eur** a sťažovateľovi 2 **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **697,80 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
6. Vo zvyšnej časti ústavným sťažnostiam sťažovateľov **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 434/2023-20 zo 7. septembra 2023 spojil konania o ústavných sťažnostiach sťažovateľov na spoločné konanie a zároveň ústavné sťažnosti prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Sťažovatelia sa ústavnými sťažnosťami domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach sp. zn. 15C/43/2018 (sťažovateľka 1) a sp. zn. 57C/7/2018 (sťažovateľ 2). Žiadajú prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov a o priznanie finančného zadosťučinenia každému po 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva v predmetných veciach z okresného súdu na Mestský súd Bratislava IV.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovatelia sa v napadnutých konaniach domáhajú náhrady škody na zdraví spôsobenej pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo 10. septembra 2016 a ktorej boli obaja účastníkmi. Namietané porušenie svojich základných práv odvodzujú od toho, že v ich konaniach, ktoré začali už 20. októbra 2017, doteraz nebolo právoplatne rozhodnuté. Podľa sťažovateľov ich veci nie sú skutkovo a právne zložité a svojím správaním neprispeli k celkovej dĺžke napadnutých konaní.

III.

Vyjadrenia mestského súdu, repliky sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie mestského súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1:

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1 uviedol, že postupuje v zmysle procesných návrhov strán sporu v primeraných časových intervaloch. Poukázal na to, že príprava pojednávania prebiehala od 30. júla 2018 do 7. júna 2021 a k oddialeniu možného vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej prispieva aj v súčasnosti nariadené znalecké dokazovanie. Nestotožňuje sa s názorom sťažovateľky 1, že nejde o vec skutkovo a právne zložitú, a to práve v súvislosti s potrebou nariadenia znaleckého dokazovania. Mestský súd poukázal aj na to, že sťažovateľka 1 podala 25. marca 2019 návrh na pristúpenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalovaného, čomu súd vyhovel uznesením z 5. septembra 2019. Podľa súdu však sťažovateľka 1 mohla už samotnú žalobu podať nielen voči žalovanej 1, ale aj voči žalovanej 2, keďže v samotnom návrhu na pristúpenie neuviedla také skutočnosti, ktoré by jej bránili podať žalobu aj voči žalovanej 2. Súd tak musel o pripustení rozhodovať a následne aj vo vzťahu k žalovanej 2 dodržať procesný postup podľa § 167 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

III.2. Vyjadrenie mestského súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľa 2:

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľa 2 rovnako uviedol, že postupuje v primeraných časových úsekoch. Poukázal na obdobie od 17. októbra 2019 do 8. decembra 2020, v ktorom prebiehali mimosúdne rokovania sporových strán s cieľom uzavretia dohody alebo zmiery. Z uvedeného dôvodu súd pojednávanie odročil a poskytol stranám lehotu najskôr do 31. decembra 2019, následne do 29. februára 2020. Potom nariadil pojednávanie na 22. september 2020, ktoré bolo odročené opätovne z dôvodu doriešenia sporu mimosúdnou dohodou, a to do 31. októbra 2020. K uzavretiu mimosúdnej dohody napokon nedošlo a vo veci bol 9. októbra 2023 vyhlásený rozsudok, proti ktorému podal 7. novembra 2023 sťažovateľ 2 odvolanie.

III.3. Replika sťažovateľky 1:

6. Sťažovateľka 1 poukázala na skutočnosť, že napadnuté konanie trvá už viac ako 6 rokov a nebolo ukončené ani na súde prvej inštancie. Tiež zdôraznila, že v danej veci došlo päťkrát k zmene zákonného sudcu. Rozšírenie žaloby aj voči žalovanej 2 nemohlo prispieť k predĺženiu konania a súdu nič nebránilo, aby sa pojednávanie uskutočnilo ešte v roku 2019. Minimálne šesťkrát žiadala o nariadenie pojednávania, súd jej však nevyhovel. Samotná skutočnosť, že k prvému pojednávaniu došlo až 17. februára 2022, teda 4 a pol roka od podania žaloby, potvrdzuje priesťahy. Odročenie pojednávania 17. mája 2022 na účel zváženia nariadenia znaleckého dokazovania predstavuje nesústredený postup, pretože protistrana navrhla nariadenie znaleckého dokazovania až v roku 2022, teda po uplynutí viac ako 4 a pol roka, odkedy sa o žalobe dozvedela. Takýto postup spôsobuje ďalšie priesťahy, kvôli ktorým v najbližšej dobe nebude vec skončená ani na súde prvej inštancie. Neexistuje objektívny dôvod, pre ktorý nebolo možné kontrolné znalecké dokazovanie nariadiť ešte v roku 2018. Súd až v auguste 2023 uznesením nariadil znalecké dokazovanie.

III.4. Replika sťažovateľa 2:

7. Sťažovateľ 2 poukázal na skutočnosť, že napadnuté konanie na súde prvej inštancie trvalo 6 rokov. Tiež zdôraznil, že v danej veci došlo štyrikrát k zmene zákonného sudcu. Pokiaľ ide o mimosúdne rokovania, sťažovateľ 2 uviedol, že s mimosúdnym vyriešením súhlasil do 31. decembra 2019, riadne súdu oznámil, že k ničomu nedošlo, a ak súd tvrdí, že následne bola lehota na mimosúdne rokovania predlžovaná, tak s tým predĺžením nesúhlasil a ani ho nenavrhol. Stranám nič nebráni, aby o mimosúdnej dohode rokovali až do právoplatného skončenia veci, čo však neznamená, že súd nemá konať. Objektívnou prekážkou by mohlo byť len prerušenie konania so súhlasom oboch procesných strán, čo sa neudialo. Minimálne šesťkrát žiadal o nariadenie pojednávania, súd mu však nevyhovel. Samotná skutočnosť, že k otvoreniu pojednávania došlo až 6. marca 2023, teda 5 a pol roka od podania žaloby, potvrdzuje priesťahy v napadnutom konaní.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavné sťažnosti sťažovateľov.

IV.1. K ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1:

11. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o nárok na náhradu škody na zdraví spôsobenej pri dopravnej nehode, čo patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že možno pripustiť istú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu predovšetkým z nutnosti vykonať znalecké dokazovanie.

12. Pokiaľ ide o význam sporu pre sťažovateľku 1 v súvislosti s potrebou rýchlosti rozhodovania, predmet konania má pre ňu mimoriadny význam, čo si vyžaduje zvýšenú starostlivosť súdov, preto je dĺžka tohto konania posudzovaná prísnejšie. Ústavný súd aj s odkazom na judikatúru ESLP zdôrazňuje, že ide o konanie vyžadujúce osobitnú rýchlosť konania, podobne ako pracovnoprávne spory, spory týkajúce sa sociálneho zabezpečenia či osobného statusu.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky 1 v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom.

14. Vo vzťahu ku kritike mestského súdu ohľadom návrhu sťažovateľky 1 na pristúpenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalovaného ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie to podstatným spôsobom neovplyvnilo a navyše využitie možností daných sťažovateľke 1 procesnými predpismi na presadzovanie a uplatňovanie jej práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

15. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. okresného súdu ako jeho právneho predchodcu) z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu napadnutého

konania. Od výzvy okresného súdu žalovanej 1 z 19. októbra 2018 ostal okresný súd nečinný 10 a pol mesiaca do 5. septembra 2019, keď uznesením pripustil prístupenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalovaného. Okresný súd nepostupoval dostatočne promptne, keď od doručenia vyjadrenia žalovanej v 2. rade zo 4. marca 2020 vyzval sťažovateľku 1 na vyjadrenie k tomuto vyjadreniu 1. júna 2020, teda tento jednoduchý úkon vykonal až po cca 3 mesiacoch. Neadekvátne zdržanie v postupe okresného súdu v dĺžke 5 a pol mesiaca nastalo aj od doručenia vyjadrenia sťažovateľky 1 k podaniu žalovanej v 1. rade 5. októbra 2020, keď toto vyjadrenie zaslal na vedomie žalovaným až 19. marca 2021. Následne bol 7. júna 2021 nariadený termín pojednávania o ďalšie 4 mesiace na 14. október 2021, ktorý bol napokon zrušený z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu žalovanej 1. Ďalší termín pojednávania bol nariadený na 3. február 2022, ktorý bol zrušený z dôvodu na strane zákonnej sudkyne a nariadený nový termín pojednávania na 17. február 2022, kedy sa pojednávanie uskutočnilo. Súd nepostupoval dostatočne promptne ani v súvislosti s nariadením znaleckého dokazovania, keď od pojednávania 17. mája 2022, ktoré bolo odročené aj pre účely zväženia znaleckého dokazovania, do ustanovenia znalca uznesením z 27. júla 2023 prešiel viac ako 1 rok a 2 mesiace. K uvedenému prispeli viaceré úseky nečinnosti súdu v rámci daného obdobia, a to od 27. mája 2022 do 27. júla 2022 (2 mesiace), od 28. septembra 2022 do 19. decembra 2022 (2 a pol mesiaca) a od 21. marca 2023 do 27. júla 2023 (4 mesiace).

16. Na základe uvedených skutočností predstavuje celková doba nečinnosti okresného súdu (resp. následne mestského súdu) cca 2 roky a 6 mesiacov.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní sp. zn. 15C/43/2018 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky 1 na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky 1, prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy mestskému súdu, na ktorý prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva v predmetnej veci z okresného súdu, aby v napadnutom konaní sp. zn. B5-15C/43/2018 konal bez zbytočných priet'ahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1 právoplatne skončená.

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

20. Sťažovateľka 1 v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur, čo odôvodnila dlhodobým stavom právnej neistoty, majetkovou, ako aj nemajetkovou ujmom a negatívnym vplyvom nečinnosti súdu na jej psychiku a stav.

21. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde a jeho mimoriadny význam pre sťažovateľku 1, správanie sťažovateľky 1, avšak tiež istú mieru skutkovej zložitosti veci, ako aj všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 eur pre sťažovateľku 1 za primerané finančné zadost'učinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľky 1 nevyhovel.

IV.2. K ústavnej sťažnosti sťažovateľa 2:

24. Pokiaľ ide o právnú a faktickú zložitost' veci, kde je sťažovateľ 2 žalobcom v konaní o náhradu škody na zdraví spôsobenej pri dopravnej nehode, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred mestským súdom (resp. okresným súdom ako jeho právnym predchodcom) nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

25. Pokiaľ ide o význam sporu pre sťažovateľa 2 v súvislosti s potrebou rýchlosti rozhodovania, predmet konania má pre neho mimoriadny význam, čo si vyžaduje zvýšenú starostlivosť súdov, preto je dĺžka tohto konania posudzovaná prísnejšie. Ústavný súd aj s odkazom na judikatúru ESLP zdôrazňuje, že ide o konanie vyžadujúce osobitnú rýchlost' konania, podobne ako pracovnoprávne spory, spory týkajúce sa sociálneho zabezpečenia či osobného statusu.

26. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa 2 v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

27. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. okresného súdu ako jeho právneho predchodcu) z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Okresný súd nepostupoval dostatočne efektívne a promptne, keď 17. októbra 2019 odročil pojednávanie na neurčito s tým, že poskytol stranám sporu lehotu do 31. decembra 2019 na mimosúdne rokovania a uzavretie zmluvy, avšak po uplynutí tejto lehoty až 4. marca 2020 (po vyše 2 mesiacoch) vyzval sťažovateľa 2 na vyjadrenie, či došlo k uzavretiu mimosúdnej dohody. Sťažovateľ 2 sa k výzve nevyjadril a súd až 3. júna 2020 nariadil termín pojednávania na 22. september 2020. Na základe uvedeného sa konanie zbytočne predĺžilo o cca 9 mesiacov. Po uplynutí ďalšej lehoty na uzavretie mimosúdnej dohody 31. októbra 2020 ostal okresný súd nečinný 9 mesiacov, keď 28. júla 2021 vyzval strany na oznámenie výsledku mimosúdnych rokovaní. Po oznámení sťažovateľa 2 v ten istý deň, že trvá na podanej žalobe, nasledovalo ďalšie obdobie nečinnosti okresného súdu v dĺžke takmer 1 rok a 2 mesiace, keď až 20. septembra 2022 zaslal stranám oznámenie o zmene zákonného sudcu. Následne po takmer 4 mesiacoch nečinnosti súd 17. januára 2023 nariadil termín pojednávania na 6. marec 2023.

28. Na základe uvedených skutočností predstavuje celková doba nečinnosti okresného súdu cca 3 roky.

29. Nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa

tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

30. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní sp. zn. 57C/7/2018 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa 2 na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

31. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa 2, prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy mestskému súdu, na ktorý prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva v predmetnej veci z okresného súdu, aby v napadnutom konaní sp. zn. B5-57C/7/2018 konal bez zbytočných priet'ahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa 2 právoplatne skončená.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

33. Sťažovateľ 2 v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 eur, čo odôvodnil dlhodobým stavom právnej neistoty, majetkovou, ako aj nemajetkovou ujmom a negatívnym vplyvom nečinnosti súdu na jeho psychiku a stav.

34. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

35. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESELP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť a neefektívnu činnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde a jeho mimoriadny význam pre sťažovateľa 2, správanie sťažovateľa 2, skutočnosť, že vo veci už bolo rozhodnuté rozsudkom z 9. októbra 2023, hoci zatiaľ neprávoplatne, ako aj všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 eur pre sťažovateľa 2 za primerané finančné zadost'učinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľa 2 nevyhovel.

V.

Trovy konania

37. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

38. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

39. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 1 ods. 3 a § 11 ods. 3) a sťažovateľom priznal odmenu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti), pričom hodnota jedného spoločného úkonu právnej služby v tomto prípade predstavuje 208,67 eur. Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotou zvyšuje o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach. Takto zvýšená odmena (278,23 eur) spolu s režijným paušalom á 12,52 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje 290,75 eur za jeden úkon právnej služby, t. j. za dva úkony spolu 581,50 eur. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), pretože právna zástupkyňa sťažovateľov je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky). Ústavný súd tak priznal sťažovateľom náhradu trov konania v sume 697,80 eur. Náhradu za tretí úkon právnej služby – repliky sťažovateľov z 22. novembra 2023 ústavný súd sťažovateľom nepriznal, pretože ich obsah nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

40. Pokiaľ ide o zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, § 11 ods. 3 vyhlášky explicitne stanovuje základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden poskytnutý úkon právnej služby, a to vo výške jednej šestiny výpočtového základu, pretože predmet ústavnoprávneho prieskumu, akým je aj konanie vo veci sťažovateľmi uplatnených práv, nie je ocniteľný peniazmi a jeho hodnota sa nedá ani iným aprobovaným spôsobom vyčíslieť, pričom výška priznaného finančného zadosťučinenia má kompenzačný charakter a jeho priznanie nie je v žiadnom prípade nárokovateľné automaticky s podaním ústavnej sťažnosti a ani potom, ako ústavný súd konštatoval porušenie uvedených práv.

41. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu